

Hemlighetens uppenbarelse

Rom. 16:25

Det andliga ögat, som skådar in i mänsklighetens andliga och dolda förhållanden, ser visserligen många sorgliga syner, ja hjärtfrätande och nedslående; men ingen syn är så sorglig, ingen så hjärtfrätande och nedslående, som en, den nämligen, vilken Paulus såg, då han hade »stor sorg och oavlåtligt kval i sitt hjärta, så att han önskade sig förbannad från Kristus för sina bröders skull» (Rom. 9: 2, 3). Vad såg han? Han såg redliga själar, som likväl vore olyckliga. Han såg redliga hjärtan, som foro efter rättfärdighet och salighet, men förgäves.

Han såg somliga med allt sitt sökande vara beständigt lika ohulplna, otröstade, olyckliga i hjärtat, i livet och i döden – trälände tjänstekvinnans söner, som skulle utdrivas (Gal. 4). Han såg andra uti sitt sökande tröstade, nöjda, trygga men bedragna, hemligt bedragna, slutligen, mon för sent, vakna i ohjälpligt fördärv – de »ovetande» (1 Tim. 1: 13), uppsåtligt ovetande bedragna skrymtarna och fariséerna. Vad var då orsaken? De visste icke av hemligheten, visste icke ens, att det fanns en hemlighet, som med ödmjukt, fruktande och bedjande hjärta måste sökas, mycket mindre hade de denna hemlighet sig uppenbarad.

Vad var det för en hemlighet?

Den som står skriven i Rom. 9: 31, 32, såsom hela detta svåra kapitelns lösning och förklaring: »Israel, som for efter rättfärdighetens lag, kom icke till rättfärdighetens lag. Varför? Därför att det icke skedde av tro, utan såsom av lagens gärningar.»

Du, som läser detta, känner du icke någon människa, som går och länge gått suckande över sina synder, tänkt bliva bättre, men ännu aldrig blivit det; föresatt sig och börjat, men snart fallit och felat och blivit likadan som förut; blivit stundom förskräckt, ropat ve över sig, ropat: »Jag arma människa, vem skall frälsa mig från denna dödens kropp?» men åter, lika ohulpen från synden, somnat in, blivit kall, hård, liknöjd och givit hela bättringsarbetet förlorat; åter hört eller läst något tröstligt om den oförskyllda nåden i Kristus, som på det ljuvaste rört hennes hjärta, men snart besinnat, att det icke var sådana syndare som hon, vilka skulle hava denna tröst, utan endast de, som rätt bättrat sig?

Hon började därför åter, för nådens skull, att ännu bättre vaka, bedja, strida mot det onda; men hon föll – hon stod upp – men föll på nytt – hon gjorde snart vad förr hon skytt, och hennes senare blev värre än det förra. Är icke detta en bedrövlig syn? O, huru suckar icke denna kämpande själ av idel redligt nit att en gång bliva för Gud tack, bliva rätt omvänd, pånyttfödd, rättfärdiggjord, helgad och – sist benådad (ty så lyder ordningen)! Men efter som hon aldrig kan bliva sådan, som hon bör, kan hon icke heller tro Guds nåd; ty det vore att förvända nåden till lösaktighet, menar hon, och det vill hon icke.

Hon måste således på allvar komma till denna slutsats: »Det är förbi med mig.» – Och huru känns detta, menen I? Och likväl hade den arma själen en Frälsare, var återlöst med Guds Sons blod och var icke en lättsinnig gudsföraktare, utan redlig i salighetssökandet.*¹

Men ännu en annan syn: det är en människa, som likaledes en gång vaknade över den sanningen, att det allmänna, lösa, släta levernet, den allmänna, fria, lätta och breda vägen icke leder till himmelriket, och därför fann för gott att vända om, vända sig till en bättre och frommare vandel, till Guds ords bruk, flitig bön, ånger, fromhet och goda gärningar. Detta lyckades även. Och vad som kunde brista däruti, det hörde till den allmänna mänskliga svagheten, som hon snart fann vara gemensam hos alla; hon fann, att synden låder vid oss alla, och det allt intill graven; men det var hennes hjärtas tröst, att Gud av sin innerliga barmhärtighet förlåter vad den svaga människan felar, då hon likväl har ett redligt hjärta och god vilja; dels ock, att han redan givit henne sin Andes nåd och kraft därtill, att hon nu blivit en annan människa än de vanliga, att hon nu lever ett mer gudligt leverne, och att hon skall med samma bistånd framdeles bliva ännu bättre; och då bör hon ju icke tvivla på Guds nåd.

Sådan är hennes hjärtas tröst, hennes innersta tro. – Men vad händer? Hon blir sjuk; hon dör stilla och

roligt; hon kommer för domen och får se en stor och härlig man på en himmelsk tron, med tusende sinom tusende änglar och saliga helgon omkring; och vad ser hon på den mannen, som gör henne så bävande? Ack ve! hon upptäcker sår på hans händer och fötter och sår i hans sida. Detta var för henne en förskräcklig syn; ty de såren hade hon aldrig i livstiden vördat, och nu erinrar hon sig, vad de betyda; nu försvinna på en gång alla hennes tröstegrunder, alla hennes gärningars, tårars och böners värde, såsom agnar för vinden, nu ser hon, i vem hon har stungit med sin egen och fariseiska rättfärdighet. Se, sådant ville Jesus påpeka, då han sade, att farisén i templet icke prisade sig själv, utan prisade Gud, men märk! icke för försoningens nåd, utan för det att han var bättre än andra. »Jag tackar dig, Gud, att jag icke är såsom andra människor» m. m. (Luk. 18: 11).

Sådant betänkte biskop Pontoppidan, då han skrev: »En människa kan visa stor flit i sitt ämbete, stor trofasthet i sina ord och gärningar; hon kan känna hela bibeln, tillstå och erkänna hela dess innehåll, tappert och ståndaktigt bekänna den sanna läran, ja ock besegla den med sitt blod och, om församlingens tillstånd så fordrar och Gud så vill, göra tecken och underverk i Jesu namn; men kan ändå icke dess mindre fara till helvetet och icke hava Guds barns rätta kännetecken, som är den rättfärdig- och saliggörande tron allena.»

Vi hava nu sett bedrövliga händelser, sett, huru det besannas, vad Jesus sade: »Många skola söka att inkomma genom den trånga porten. och skola dock icke kunna det» (Luk. 13: 24). Vi hava ock sett orsaken, nämligen att de icke känna evangeliets hemlighet. Nu frågas med skäl: Varför hava de icke lärt känna den?

Svar: 1:o emedan den är en dold och svårlärd hemlighet;

2:o emedan den anses för lättlärd;

3:o emedan den är förtegd (Rom. 16: 24) och vanryktad, såsom Kanaan vanryktades av spejarna.

Denna hemlighet är i sanning den mest förborgade och svårlärda. De som hava lätt för att tro den, de se icke dess verkliga mening; men de åter som se dess verkliga mening, de förmå icke tro den. Så stora och härliga ting innehåller den. Att med förståndet fatta en historisk kunskap om evangeliets hemlighet går ganska lätt; men att fatta dess anda och egentliga mening i hjärtat är för svårt, ja, alldeles omöjligt, utan själva den helige Andes uppenbarande.

Härav sådana skriftens ord som: »hemlighetens uppenbarelse» (Rom. 16: 25), och åter: »gudaktighetens hemlighet är stor» (1 Tim. 3: 16), och åter: »vem tror vår predikan, och för vem varder Herrens arm uppenbar?» (Jes. 53: 1). Och se, likväl har denna allra doldaste hemlighet och svåraste konst den »leda plågan», som Luther uttrycker sig, att ingen tyckes lättare vara utlärd än denna, så att så snart någon fått en historisk kunskap därom i huvudet, menar han sig ock hava fattat hemligheten och vara däri fullärd och vill nu höra något nytt, ehuru han har blott samma kunskap, som obotfärdiga och stolta lärda även kunde hava, då likväl ingen sådan någonsin kunnat fatta hemligheten, vilken Guds Ande endast uppenbarar för ödmjuka, botfärdiga och bedjande själar, det må då vara lärda eller olärda Man menar: »Vem vet icke, att Kristus har dött för oss till en försoning, så att vi för hans skull varda rättfärdiga av tron, utan förskyllan?» Gott! men vad vet ditt hjärta därav?

Trodde du av hjärtat, att du för Kristi skull är så alldeles rättfärdig, som ordet talar, så skulle ju ditt hjärta en gång bliva brinnande i dig, bliva döpt med Ande och med eld, bliva pånyttfött. Så länge icke detta skett, så länge din tro icke uträttat något, har du icke med Andens ljus sett hemligheten, utan endast genom köttlig säkerhet haft lätt för att tro. Bliv först rätteligen uppväckt, så att du ser dig förtappad och fördömd, och tro då — se, då går det icke lätt.

Men ack och ve! denna allra dyraste hemlighet är icke blott fördold, utan ock vanryktad och förtegd, så att det för den orsaken står jämmerligen till i Sion. Redligt menande nitälskare sitta kvar på Moses stol och sky denna lära, såsom förgift — bedragna av förnuftet, som menar, att det skall hjälpa att »säga folk sanningen», d. ä. straffa, driva, truga — och besinna icke, att det heter: födas på nytt av Anden och att

Anden undfås endast av trons predikan (Gal. 3: 2). Eller ock hava de själva ännu sin tröst i sin egen rättfärdighet och giva blott vad de hava, nämligen en så mildrad och hal tolkning av lagen, att syndaren där kan få tröst. Men under tiden få rätt uppväckta och redliga hjärtan, som icke kunna tröstas med lagens rättfärdighet, sakna all tröst och borttvina i ändlösa kval, utan någon nytta eller hugsvalelse av sin Försonares förtjänst, likasom hedningar, som icke veta något om Kristus; medan egenrättfärdiga och judiskt nitiska fariséer få gå all sin tid bedragna och evigt bedragna.

Skulle någon här säga: Låtom oss då se hemligheten så tydligt framställd, att var och en kan fatta den, så svaras: Att så framställa denna hemlighet, att var och en skulle fatta den, är visserligen omöjligt. O nej, denna hemlighet är sådan, att visst ingen kan blott genom ordets läsande eller hörande fatta den; här måste man förödmjuka sig för Gud själv och hos honom anhålla om hemlighetens uppenbarelse. Vål kan denna hemlighet på det tydligaste uttryckas i ord, visst kunna tydliga beskrivningar därom inläras och eftersägas; men dess saliggörande uppenbarelse är den helige Andes sak allena.

Det fordras ock vanligen, att hjärtat är därtill förberett genom något kortare eller längre arbete under synden och bättringen. Emellertid, för att nu uttala något om själva hemligheten, så kan den framställas i kortare eller vidlyftigare uttryck. T. ex. det är hemligheten, att Gud i Kristus försonade världen med sig själv, icke tillräknande dem deras överträdelser (2 Kor. 5: 19).

Det är hemligheten, att således Gud alltifrån den stunden, då ende Sonen tog världens synder på sig, varit verkligen nöjd och försonad mot världen, aldrig tillräknat henne synderna, utan kallat och bjudit henne till sin famn. Det är hemligheten, att till en syndares benådning är det endast Guds Sons utgjutna försoningsblod, som har något värde; att den som har Sonen, han har livet, vore han eljest än så eländig, syndig och ovärdig; att den som icke har Sonen, han har icke livet, vore han än så from, som alla helgon tillsammans.

Det är hemligheten, att all synd, även den, som nu bekymrar dig, blev redan på Kristi dödsdag försonad, avplanad ock nedsänkt i havets djup; så att det icke hos Gud finns något hinder för dig att genast gå fram till nådestolen, så okunnig du är, så förkrossad du är, så härd du är, så from du är, så ogudaktig du är, så ren eller oren du är, så ung eller gammal du är, så syndig och osalig du är, för att undfå ock emottaga den nåd, som i Kristus är given både till frälsning och helgelse.

Men detta skall framstå ännu tydligare genom följande framställning av försoningens historia: Då Adam genom djävulens list hade överträtt Guds bud och därmed störtat både sig och hela människosläktet i fördärv, i synd och död, under Guds vrede, under lagens anklagande, i samvetsångest, i allehanda straff och plågor, ja, äntligen i den eviga döden, då lät Guds Son, vår barmhärtige Herre och Skapare, sådan vår nöd gå sig till hjärtat, blev vår medlare och lade sig hos sin himmelske Fader ut för oss, oss arma och förtappade varelser. Och på det Guds stränga rättfärdighet måtte kunna försonas och en människa betala, vad människan hade brutit, så framställde han sig godvilligt att bliva människa och undergå allt det straff, som kunde ådömas det mänskliga släktet.

Då nu Gud av kärlek och barmhärtighet hade utvalt detta underliga råd, varuti hans barmhärtighet och rättfärdighet på det härligaste voro förenade, gick Sonen åstad och blev människa samt lät korsfästa och döda sig. Således frälste han genom sin död det mänskliga släktet från alla dess synders skuld och straff, från döden och fördömseln, samt förvärvade och skänkte det en sådan rättfärdighet, som Gud krävde, med all den nåd och värdighet, som denna rättfärdighet vinner för Guds ögon.

Detta är det, som Kristus själv uttalar i det korta, men trösterika språket: »Så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son, på det att var och en, som tror på honom, icke må förgås, utan hava evigt liv» (Joh. 3: 16). Detta är det, som Gud genom en stor evangelisters skara, änglar, profeter och apostlar, tid efter annan genom gamla och nya testamentet bådade världen, och varpå alla heliga trodde, levde och dog.

Så t. ex. sade Gud själv redan på syndafallets dag: »Kvinnans säd skall söndertrampa ormens huvud» (1 Mos. 3: 15). Jesaja säger: »Herren kastade allas våra synder uppå honom; han blev sargad för våra överträdelser och slagen för våra missgärningar; näpsten lades uppå honom, att vi skulle hava frid, och genom hans sår blevo vi helade» (Jes. 53). Ängeln Gabriel säger: »Sjuttio veckor äro bestämda för ditt folk och för din heliga stad, till dess överträdelsen varder förtagen och synden betäckt och skulden försonad och den eviga rättfärdigheten framhavd och profetsyn besegrad, och det allraheligaste smort» (Dan. 9).

Sakarja säger: »På den dagen skall en källa varda upplåten för Davids hus och Jerusalems inbyggare emot synd och orenhet» (Sak. 13: 1) Mika säger: »Du (Herren) skall kasta alla deras synder i havets djup» (Mik. 7: 19). Johannes Döparen säger: »Se, Guds Lamm, som borttager världens synd» (Joh. 1: 29). Petrus säger: »Vilken våra synder själv bar på sin kropp upp på trä; på det att vi skulle vara döda från synderna och leva för rättfärdigheten, genom vilkens sår I haven blivit helade» (1 Petr. 2: 24).

Paulus säger: »Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse, då han vart en förbannelse för oss; ty det är skrivet: Förbannad är var och en, som hänger på trä. (Gal. 3). Johannes säger: »Jesu Kristi Guds Sons blod renar oss från all synd. (1 Joh. 1: 7).

Alla dessa heliga vittnesbörd, som, plockade utur mängden av likbetydande, genomlöpa hela Guds uppenbarelse, äro ju klara som solen och fasta som hälleberg och framställa alla samma stora salighetslära, nämligen att för all världens synder en stor gällande lösen redan blivit given, Guds Sons blod; att Gud endast genom detta blod låter försona sig; så att — såsom i synnerhet Paulus därför lär — inga gärningar förtjäna och inga synder förhindra nåden hos Gud, utan att nu blott återstår, att syndare i sin syndanöd återkomma till den redan försonade Fadern och med tron till sin rättfärdighet emottaga Kristi förtjänst, vilken betäcker synderna, lugnar samvetet, gläder och pånyttföder hjärtat samt gör det brinnande, levande, heligt och till alla goda gärningar villigt och skickligt.

Härtill kommer det likväl aldrig, utan att lagen först upprört syndanöden och fört den inbilske, självrättfärdigs, stolta syndaren i trängsel; vilket sker därigenom, att synden får liv genom budordet och uppväcker all begärelse, att synden så överflödar, att den arbetande själen äntligen misströstar och anser allt förlorat. Då, om någonsin, får Lammets blod sin ära att ensamt frälsa syndare. Och nu är man icke mer en mästare i evangeliets hemlighet, nu är det icke lätt att tro, fastän man vet både om Kristus och Paulus, nu äro koncepterna borta, nu har hemligheten sina hemligheter, sina svåra knutar; och det är några utav dessa, som vi här vidare, med Andens bistånd, ville upplösa.

Dessa hemlighetens svåra knutar utgöra den starke, onde andens vapen och streck, varmed han binder och till det yttersta kvarhåller själarne, när en starkare tillkommit och börjat intaga deras hjärtans hus — ja, hemliga streck och band, om vilka Hollazius rätt anmärker, att »det hjälper dig icke, att du är lösgjord utur sex band, då du likväl sitter kvar i det sjunde» De bestå vanligen däruti, att, oaktat man omfattar och gillar nådens lära i allmänhet, man likväl i avseende på tillämpningen förnekar henne — vanligen genom allehanda missförstånd om bättring, nyfödelse, tro m. m. Så t. ex. är det en bland de första och svåraste knutarna, att när en eländig och under bättringsarbetet stadd själ hör talas om den rika, fria nåd, som erbjudes i Kristus, hon då tänker: »Detta är allt gott och sant och ljuvligt för dem, vilka det tillhör, nämligen de rätt omvända och pånyttfödda; men jag är ännu icke en sådan, får därför icke taga det åt mig.» Detta utgör en sammanblandning av något sant och något falskt.

Det är alldeles sant, att de oomvända, säkra nådeföraktarna hava såsom sådana ingen nytta av Kristi förtjänst, men alldeles falskt, att de icke vid inträffande syndanöd få fly till Kristus och tillägna sig hans förtjänst, alldeles falskt, att man dessförinnan måste vara pånyttfödd, ty då skulle visst ingen bliva det. Rätta förhållandet är därför, att så snart du råkat i så mycken själanöd, att du behöver Frälsaren, att du icke kan fortsätta i det vanliga säkra tillståndet, utan börjar vända åter till den förgätne Fadern, så är du tillräckligt omvänd för att omfatta en stor tröst — icke den trösten, att du är omvänd, pånyttfödd och sådan du bör vara, utan den, att du är återlöst och försonad med Guds Sons blod, sådan du är.

Och då först, när du antingen med själens innerliga hunger och törst sträcker trons svaga armar efter Jesus eller genom en hastig hemlighetens uppenbarelse får se, att du redan är frälst i Kristus, och du således verkligen tror på honom; då först blir ditt inre förvandlat, så att du från den dagen ser en ny värld, har nya tankar, ny lust, nya ord och gärningar. Denna födelse behöver således icke försiggå, förrän du får tro, utan den följer på tron; såsom Luther säger: »Tron är ett Guds verk, som förvandlar och pånyttföder oss av Gud och gör oss till nya människor.» Det är icke såsom omvänd och pånyttfödd, du skall fly till Kristus, utan såsom »ogudaktig», förtappad (Rom. 4: 5). Det är icke när du blir sådan du bör vara, som Kristus hjälper, utan när du icke är eller kan bli sådan du bör vara.

Men du säger: »Skall då icke, innan jag får tro, en grundlig frälsning försiggå, då synderna utplånas från skuldregistret?» Svar: Vet, att den grundliga frälsningen sker nu aldrig mer, utan den skedde för 2000 år sedan på avrättsplatsen Golgata i Jerusalem; varom skrivet står: »Då nu Jesus hade tagit ättikan, sade han: Det är fullkomnat, och böjde ned huvudet och gav upp andan.» Märk väl: Fullkomnat! Se där den grundliga frälsningen! Då »stiftade Gud genom blodet på Kristi kors frid och försonade genom honom med sig allt på jorden och i himmelen» — se där den grundliga frälsningen! Då »fastnaglades handskriften, som var emot oss, vid korset», och Gud blev försonad. Se, där den grundliga frälsningen, utom vilken ingen annan grund kan läggas.

Ja, detta var en så fullkomlig frälsning och försoning, att Gud Fader, Gud Son och Gud den helige Ande är efter lagen fullkomligt nöjd och aldrig mer för några synders skull i nådatiden mot syndaren onådig och bortstötande, utan ser alla synder tillräckligt betalade och nu överljutt bjuder: »Kommen igen, I avfälliga barn, I skolen få dubbelt igen av Herrens band för alla edra syndastraff; ty överträdelsen är förtagen, skulden försonad och den eviga rättfärdigheten framhavd.

Kommen till mig, I alla, som arbeten och ären betungade, och jag skall vederkvicka eder, och I skolen finna ro till edra själar.» Nu återstår, för att få nåd, endast det budet om tron: »Den som tror och blir döpt, han skall varda frälst, men den som icke tror, han skall varda fördömd.» Med ett ord: den som skall tro sig frälst, han skall vända sin tro 2000 år tillbaka på det, som då skedde i Kristus. »Uti hans död min synd försvann, så är jag salig vorden.» Den, som skall tro sig frälst, skall flytta sin tro till berget Golgata, på vad som där skedde, icke bygga den på vad som nu sker i honom själv.

Men nu står det likväl: »Bättre eder och tron evangelium.» Låt vara, att denna bättring icke betyder detsamma som förbättring, förnyelse och helgelse eller det ondas utrensande, vartill man icke lär hava krafter, förrän man inympats i Kristus och fått den helgande Anden, så fordras det likväl vad denna bättring betyder, nämligen ånger, förkrosselse, syndasorg. Jag fruktar, att denna icke hos mig är sådan, som den bör vara; jag är fastmer hård och förstockad, och huru kan jag då tro?

Svar: Det är sant, det fordras bättring, vilken börjar med någon syndakänsla och sedan under bättringsförsöken övergår till syndakänedom, andlig fattigdom eller utblottning på all egen tröst; men för att veta, om denna din bättring är sådan, som den bör vara, måste du veta och betänka dess ändamål, ty det som uppfyller sitt ändamål, det är sådant, som det bör vara.

Nu frågas: Vad är bättringens egentliga ändamål? Bättringens första och egentliga ändamål är alldeles icke, att du genom densamma skall bli för Gud tacksam och benådad, utan att du skall drivas till Kristus; såsom Paulus intygar: »Lagen har blivit vår tuktomästare till Kristus, på det att vi skulle varda rättfärdiggjorda av tros (Gal. 3: 24).

Därför, om du kan ännu en tid kan gå borta ifrån Kristus, borta i världen och säkerheten, utan förvissning om din benådning hos Gud, så är din syndakänsla sannerligen för liten. Kan du ännu söka din salighet i eget bättringsarbete, ånger, bön m. m., så är din syndakänedom icke rätt.

Men så snart du icke får någon frid, icke kan leva i världen och ovissheten om Guds nåd, och än mer: så snart du icke kan få någon tröst i dig själv, din egen bättring, ånger, bön m. m., utan du måste, sådan du är, fly till blotta nåden i Kristus, då är din bättring rätt, ty den uppfyller sitt ändamål, som var att driva dig till

Kristus, och i honom är du då räddad och frälst — du är inom fristaden. Den som har Sonen, han har livet.

Du förstår således, att om syndakännedomen är rätt, så skall du icke själv finna den sådan, som du ville, ty då finge du i densamma tröst, då finge du tröst i något inom dig; och det var all sådan tröst, som skulle borttagas. Den rätta bättringen är således missnöje med sin bättring, ja, en sådan känsla av hårdhet, säkerhet, detta det innersta och djupaste fördärvet, att du nödgas grundligen, icke i den flyktiga känslan, utan i din fulla övertygelse döma dig själv såsom hård, säker, ogudaktig, förtappad och fördömd. Då först får Kristi blod äran att ensamt frälsa dig.

Korteligen: frågar du, huru mycket syndakänsla det således fordras, så kan man svara dig: Det är icke mycket — nämligen blott så mycket, att du icke kan leva utan Kristus, icke kan få ro, förrän du är frälst i honom. Det fordras icke mer, men icke heller mindre. Det är ock en villfarelse att tro, det syndasorgen skall först hava sin tid före tron, och sedan kommer tiden för tro, frid, fröjd och idel helighet. Nej, begynn blott tro på Kristus, och följ honom sedan i den dagliga bättringen, nog skall du sedan få känna synden mer än förut.

Ett bland djävulens allra finaste och starkaste konstgrepp är då följande: där är en människa, som tror i allmänhet allt Guds ord och därjämte allvarligt söker dess kraft i hjärta och efterlevnad, men har någon svårare synd på sitt samvete; då inger han henne följande tankar: Nog är evangelium sant och nåden stor och synderna borttagna, så att syndare i allmänhet kunna få nåd; men — det är ju ett särskilt förhållande med dig, ty du vet själv med dig, vad du har gjort. Om blott icke det och det hade varit (såsom någon av de stumma och ropande synderna mot femte, sjätte eller sjunde buden, hade du kunnat få nåd, men nu är det med dig ett särskilt undantag.

Se detta: »Det är med dig ett särskilt undantag», är det giftigaste konstgrepp av den gamle ormen, som är en »lögnare och mördare av begynnelsen»; ty sanna förhållandet är, att det finnes intet undantag, intet särskilt förhållande, varuti icke Kristi blod rikligen och väldeligen försonar, när det av en nödställd syndare med tron anammas.

Det är just evangeliets förnämsta innehåll, som är bekräftat både med ord och exempel genom gamla och nya testamentet, satt om edra synder än vore blodröda, så skola de dock varda vita såsom snö, och om de än vore röda såsom purpur, skola de varda såsom ull» (Jes. 1: 18), varpå David, som hade gjort hor och mord, samt Manasse, rövaren på korset, den stora synderskan, den förnekande Petrus m. fl. utgöra talande exempel.

Ja, det är just för sådana svåra förhållanden, vilka ingen i himmelen eller på jorden eljest kunde hjälpa, som Guds Son blev människa, blödde och dog, på det var och en, som tror på honom, icke skall förgås, utan hava evigt liv. Korteligen: du kan aldrig hava syndat så gruvligen, aldrig sjunkit så djupt, att icke Guds Sons blod kan rikligen bota det, så snart du i redlig bättring med tron anammar detta blod. Men på det hjärtat och samvetet även måtte lugnas, blir ofta vid sådana svårare fall nödigt att göra hemlig bekännelse inför en själasörjare eller en sann kristen, då den tryckande bördan vanligen faller av. Äntligen råkar ock ett redligt nådebarn i bekymmer däröver, att, ehuru det söker och tror nåden i Kristus, det likväl icke förnimmer nåden i sitt hjärta, utan i stället känner där synder och kval.

Härpå skola vi låta doktor Luther svara med hans ord i en predikan på påskdagen, så lydande: »Här yppar sig nu en fråga: Alldenstund Kristus är död och har borttagit våra synder och gjort oss rättfärdiga, varför känna vi då ännu synden och döden uti oss, Ty synden gnager och sticker ju ändå vårt samvete, och samma onda samvete gör, att vi frukta för helvetet? Svar: Jag har förut ofta sagt, att det är annat att känna och annat att tro. (Tron håller sig vid blotta ordet, trots allt vad känsla och förnuft säga.

Känslan däremot håller sig blott vid vad som finnes hos människan, trots allt vad Guds ord säger). Känslan är alltså emot tron och tron emot känslan. — Därför måste man här gå ifrån känslan och rent av fatta ordet med hörseln, just som det lyder, samt likasom inskriva det i sitt hjärta och hålla sig fast därvid,

om ock ingen liknelse vore därtill, att mina synder äro ifrån mig tagna, utan jag kände dem ännu hos mig.

Man får icke rätta sig efter känslorna, utan man måste hålla sig fast därvid, att döden, synden och helvetet äro övervunna, fastän man ock tycker sig känna, att man ännu är stadd uti synden, döden och helvetet. Ty fast känslan av synden ännu är kvar hos oss, så sker det dock endast för att driva oss till tron och göra oss starka i henne, på det vi, tvärt emot all känsla, må anamma ordet och därefter alltid stödja våra hjärtan och samveten vid Kristus.

Så förer nu tron oss, tvärt emot all känsla och förnuft, helt stilla och tyst genom synden, genom döden och genom helvetet. Därefter följer då, att vi ock få se vår förlossning — så fullkomligen känna och se, vad vi förut hade endast trott, nämligen att synden, döden och allt ont verkligen var ifrån oss taget.

Härtill vilja vi höra en liknelse om fiskarna i vattnet. När de äro inneslutna i noten, så drager man dem så sakta till land, att de intet annat märka, än att de ännu äro i fria vattnet. Men när man drager dem upp på land, då äro de blottade och bara, då sprattla de och då först känna de att de äro fångna. Så går det ock här med själarna, när de bliva fångna uti evangelium, vilket Kristus liknar vid en not i Matt. 13: 47.

När evangeliets ord intager ett hjärta, så fäster det samma hjärta vid Kristus och förer det så tyst och makligt ut ur helvetet och synden, att själen därunder icke annat känner och tycker, än att hon ännu är uti sin synd och döda. Då uppstår en strid, vari känslan strider emot tron, och tron åter emot känslan. Och ju mer tron tilltager, desto mer förgår känslan, och tvärt om.

Synden låder ännu vid oss, såsom högmod, girighet, vrede och sådant mer, och det endast för att driva oss till tron, på det hon måtte dag ifrån dag tilltaga.» Så långt Luther. Samma lärdom var det, som Jesus gav Tomas, då han sade: »Emedan du har sett mig, Tomas, tror du; saliga äro de, som icke se och dock tro» (Joh. 20: 29).

Skrupler av mer barnslig beskaffenhet äro t. ex. följande: »Jag tror väl, att mina synder äro förlåtna, men jag är icke uti min kristendom och mitt vardagliga leverne, vad jag, enligt Guds ord och vilja, borde; detta är orsaken, varför jag icke kan visst tro, att jag står i nåd och vänskap hos Gud.» Svar: Först är det en stor villfarelse att tro, det man blott får förlåtelse i den första stora bättringen för de synder, man begått i otrons mörker, men att man sedan skall själv leva så syndfritt, att man därigenom skall behålla Guds vänskap. Nej vet, att även de redligaste kristna och största helgon hava alltid behövt den dagliga syndaförlåtelsen och blevo därför lärda att uti Guds barns vardagliga bön, Fader vår, bedja om syndernas förlåtelse, så länge de leva. Och detta därför, att de dagligen hava verkliga synder; ty om vi säga, att vi icke hava synd, så bedraga vi oss själva (1 Joh. 1: 8).

Men lika säkert är ock, att vi inför Gud hava i Kristus en fullkomlig rättfärdighet, som betäcker icke blott de förra och övervunna synderna, utan just de närvarande och starkt vidlådande och således just det, som nu brister i vårt leverne; såsom aposteln Paulus säger: »Det som lagen icke kunde åstadkomma, i det den var försvagad av köttet, det gjorde Gud, då han sände sin Son i syndigt köttets liknelse och för syndens skull och fördömde synden i köttet; på det att lagens fordran skulle varda fullbordad i oss, som icke vandra efter köttet, utan efter Anden» (Rom. 8: 3, 4). Märk: Vi hava redan genom Kristus inför Gud den rättfärdighet, som lagen äskar. Således är det ju bristerna i ditt leverne, som utgöra de synder, för vilka du har den dagliga förlåtelsen.

Sålunda skulle vi ju, frågar någon, icke behöva leva kristligt, övervinna och avlägga synden, sedan vi börjat tro på Kristus, om han förvärvat oss den rättfärdighet, som lagen äskar, »det som lagen icke kunde åstadkomma»? Svar: I sanning icke för att vinna eller behålla nåden hos Gud, icke för det ändamålet; ty det vore att förneka Kristi förtjänst, dess värde och ära. Varför Paulus säger: »Jag förkastar icke Guds nåd; ty om rättfärdighet kommer genom lagen, så har ock Kristus fåfängt dött.»

Men av en annan bevekelsegrund, i en annan avsikt är det, som vi skola — ock så mycket som vi tro, hjärtligen vilja — leva kristligen, nämligen av kärlek och tacksamhet för den friskänkta, stora och

outgrundliga nåden; såsom Jesus sade: »Älsken I mig, så hållen mina bud.» Med andra ord: det är två frågor eller händelser i en kristens liv, som måste vida åtskiljas. Den ena är hans leverne — med tankar, begär, ord och gärningar. Däruti kan han aldrig vara nog sträng och nitisk att efter Guds lag och vilja vara vad han bör; där kan han aldrig nog se på sig själv och sina gärningar.

Den andra är frågan om kans benådning hos Gud, som försiggår i tron och samvetet; däruti kan han aldrig nog förakta sina egna gärningar och förtjänster och upphöja Kristi, däri kan han aldrig nog se bort ifrån sig själv; ty däri borde han endast se på Jesus, den upphöjde. Då det gäller att leva, då borde vi vara rädda och nogräknade, men då äro vi vanligen alltför lättsinniga och säkra; och då det gäller att tro, tro nåden hos Gud, då borde vi vara fria och trygga på Kristi förtjänst, men där äro vi vanligen alltför lagbundna och rädda. Allt detta ligger även i aposteln ord: »Mina barn, detta skriver jag till eder, på det att I icke mån synda» — detta är levernet; »och om någon syndar, så hava vi en försvarare hos Fadern» — detta är tron (1 Joh. 2: 1).

Det är ock en villfarelse att tro, det den stora, fria nådens lärande och omfattande föder av sig säkerhet och förakt för goda gärningar; ty först är det aldrig Kristi evangelium, som bär så onda frukter, utan det är djävulen och den fallna människan, vilka göra, att även detta allra saligaste nådemedel, evangelium, av somliga missbrukas till säkerhet. Och för det andra har aldrig nåden tillägnats de säkra, obotfärdiga syndarna, utan för de fattiga varder evangelium predikat.

Och dessa andligen fattiga, förkrossade själar skola alltid av nåden hämta desto mer helgelselust och kraft, ju mer de kunna tro; såsom Jesus så märkligt bevisar med exemplet i Luk. 7: 41-47, att den som får mer förlåtet, han älskar mer; men den som mindre förlåtes, han älskar mindre. Efter nu evangelium är för dessa fattiga syndare en Guds kraft till frälsning, en livslukt till liv, så måste det för deras skull predikas — även om det är en dödslukt till död för dem, som äro sovande, säkra och köttsliga missbrukare därav.

En annan bekymrad själ säger: »Att synda mot samvetet och mot bättre förstånd, är ju att synda uppsåtligt, och det kan ju icke stå tillsammans med nåden? Jag arme syndare har tyvärr så gjort. Icke kan jag även för sådana syndar tro nåd?» Svar: Att synda mot samvete och bättre förstånd är visst förskräckliga syndar — och det vore visst bättre, att du i alla dina livsdagar aldrig så syndade, utan ständigt och med vaksamhet och bön behölle ditt hjärta i Guds fruktan — men en annan sak är, vilket icke heller må fördöljas, att även dessa allra svåraste syndar äro redan försonade och i Lammets blod borttagna.

Och då nu även du är allvarligen bedrövad över din synd, önskar, att den vore ogjord, och vill aldrig mer så synda, och du med detta redliga sinne söker rening i Lammets blod, så kan det icke nekas, att din synd är även ifrån dig tagen, hos Gud helt förlåten och förglömd; ty eljest vore icke Kristus en fullkommen Frälsare och Försonare hos Fadern; ja, eljest vore evangeliets nåd ingenting mer än lagens rätt.

Ty i 5 Mos. 19 m. fl. står av Gud bestämt förordnat, att den, som hade syndat utan uppsåt, ovetande eller av våda, t. ex. dödat en människa, icke skulle straffas, utan såsom oskyldig försvaras mot blodhämnan. Det är således lagen och rättvisan, som från skuld och straff friar dem, vilka synda ouppåtligt; ja, all mänsklig rättskänsla dömer på samma sätt. Men märk, nu måste likväl nåd vara något annat än rätt, och synnerligen en nåd, som är oss förvärvad med en så stor och dyr lösen. Denna nåd sträcker sig således till de synders förlåtande, vilka lag och rätt icke kunna eftergiva; såsom aposteln säger: »Är det av nåd, så är det icke mer av gärningar, annars blir nåden icke mer nåd» (Rom. 11: 6).

Likväl kan det icke med sanning sägas, att en rätt kristens syndar äro, i egentlig mening, uppsåtliga, utan syndar han vetande, så är han alltid våldförd av frestelsen, av »lagen, som är i lemmarna», såsom Paulus säger: »Men om jag gör det jag icke vill, så är det nu mera icke jag, som gör det, utan synden som bor i mig» (Rom. 7: 20). Men i frestelsens stund, då den stridande och kämpande anden redan är övervunnen, tyckes det, såsom syndade man uppsåtligt, i det att viljan är i striden besegrad och vunnen av synden. Men o, huru lider icke den redliga själen!

Huru hade hon icke hellre varit fri både från frestelsen och synden! Det är därför till att märka, att ehuru väl även uppsåtligt begångna synder förlåtas, när de redligen ångras, stå dock aldrig de synder, som du har uppsåt att fortfarande öva, under förlåtelse; ty där är då ett uppsåtligt obotfärdigt sinne, vilket Kristus med all sin förtjänst aldrig försvarat.

En sådan helig gränsmur är här uppförd av Guds ord och Guds rena, helige Ande, varigenom all uppsåtlig obotfärdighet och andens falskhet är utestängd från nåden. Därför märk här slutligen ännu en särskild hemlighet:

Du ligger tilläventyrs i en hemlig skötesynd, en uppsåtlig syndaövning. Du vill icke bli fördömd, men icke heller övergiva synden, men du har nog ljus av ordet och väckelse av Guds rena, heliga Ande för att icke kunna få vila i den falska trösten, d. ä. tröst under uppsåtlig obotfärdighet; du försöker taga tröst i evangelium, du hör och förstår om den rika, stora, oförskyllda nåden i Kristus och söker under denna få skydd för dig och ditt kära barn, din skötesynd; men det blir aldrig frid, du har alltid något, som oroar och skaver, såsom sand i ögat, något, som gör, att då andra glädjas över nåden med full själ och mun, är du förstummad och går bort lika orolig och kväljes och frätes i ditt inre.

Vad är här orsaken, varför det så stormar och går dig så illa? Jo, den skötesynd, den Jona, som ligger och sover nere i skeppet (Jon. 1), måste utkastas, om havet skall bli lugnt och du icke skall förgås. Men du säger: »Till detta utkastande, eller syndens övergivande är jag för svag, jag har icke kraft därtill.» Således lär du vara en bland dem, som icke äro bekväma att ingå i Guds rike, och om vilka Jesus säger: »Vilken som icke försakar sig själv, vilken som icke kan mista sitt liv för min skull — som sätter sin hand till plogen, men ser tillbaka, han är icke bekväm till Guds rike» (Luk. 9: 23, 24, 62).

Men får nådens verk i din själ gå framåt, så kommer nog den tiden, då du gärna övergiver allt och utriver det öga, som är dig till förförelse. Det är även påkostande att i havet utkasta en skeppsladdning, för vilken man givit betydliga penningar; det gör man icke i vackert väder; men då en storm uppstår, som hotar livet, hotar hela skeppet med allt vad det innehåller, då kastar man ut den för att rädda skeppet. Då du märker, att det gäller att undfly avgrundens mörker och djup, vilken hotar att vart ögonblick uppsluka dig, och du därjämte blivit väl utarbetad, utpinad och till egenviljan dödad, då går det lätt att övergiva allt, åtminstone med uppsåtet och sinnet, om du ock icke strax blir fri från det onda, fri från varje frestelse, strid och nederlag.

Men det är märkvärdigt, att så snart sinnet blir redligt, kan evangelium trösta, även om nederlag i striden ännu inträffa; men icke medan andens falskhet varar. Visserligen kan du få lugnt även på en annan väg, än denna den redliga bättringens, nämligen om du förhärdat ditt hjärta, emotstår och bortdriver den väckande helige Anden. Då kan du visst få behålla din synd, och hon sover i ditt sköte, men ditt fördärv sover icke (2 Petr. 2: 3). Men märk ännu en gång, vad här sades, att här är fråga om sinnet, om det överlagda hyllandet av synden; ty att du icke genast blir helt fri från synden, utan ännu måste klaga med Paulus: »Jag ser en annan lag i mina lemmar, som kämpar mot den lag, som är i min ande, och griper mig fången uti syndens lag etc., jag gör det jag icke vill» o. s. v. (Rom. 7), det skall icke fördöma dig, det är alla trognas gemensamma nöd och klagan, så länge de äro på jorden.

Och i synnerhet är synden väldig, då ännu lagsinnet är rådande i hjärtat, och du syndar ofta och grovt, om du ock än är så redlig att vilja undkomma synden; dessutom, när förmäthenhet eller tröghet fordra en djup förödmjukelse, kan djävulen ännu så sälla och kullkasta dig. Om allt sådant är icke här fråga, utan om det falska sinnet, som tänker behålla synden. Detta gör, att du av allt evangelium icke får någon sann tröst.

Men vilken kan uppräknas alla de skrupler och svårigheter, som den gamle ormen, djävulen, och det illfundiga hjärtat samt förnuftet och tycket framkasta för att bortskymma evangeliets hemlighet, att förrycka och förvilla vårt sinne och vår tro? Vi hava här intet annat råd, om vi under allt detta skola kunna frälsas, än att hårt och allvarligt tillsluta ögon och öron för allt, som icke är Guds eget ord, och utan

ringaste sidoblickar blott hålla ögat på Herrens ord, endast se på Jesus, den korsfäste, och den nåd och den rättfärdighet, som i honom är oss förvärvat, skänkt och tillsagd.

Men denna konst är övermåttan svår, ja, utan Guds synnerliga hjälp omöjlig för rätt uppväckta själar; därför måste vi här väl böja och förödmjuka oss för Gud, bedja om Herrens Ande, visdomens och uppenbarelsens Ande till hans kunskap. När nu Kristus, i Luk. 11, 13, givit ett särskilt löfte och försäkran, att den helige Ande skall givas åt dem, som bedja honom, så låtom oss ofta taga detta löfte med oss i bönen, förhålla Gud detsamma och bedja om Andens ljus; och vi skola få se underliga och härliga ting i Kristi evangelium, så att vårt hjärta skall förundra och utvidga sig, fröjdas och smälta. Men honom, som har makt att stadfästa eder — efter hemlighetens uppenbarelse — Gud, som allena är vis, vare pris och ära genom Jesus Kristus i evighet. Amen.

*1. Här torde någon med förvåning fråga: »Huru är det möjligt, att en människa kan redligen söka och likväl icke finna livet?» Då vi först anmärkt, vad ock sammanhanget tydligen visar, att med »redlig» och »redligt sökande» blott menas: med nit och allvar sökande, så är icke svårt att finna — icke blott av de olyckliga judarna, om vilka Paulus betygar, att de hade nit för Gud (Rom. 10: 2) utan ock av tusende andra nitiska salighetssökare, som icke aktat livets dyraste uppförfingar för att vinna frälsning, men på grova villors väg blivit bedragna — finna, att det är verkligen möjligt att med redligaste mening och nit söka och likväl icke finna livet.

Men huru överensstämmer detta med Guds rättigheter, barmhärtighet och löften? Jo, märk här vikten av att icke blott söka, utan ock höra och lyda vad Gud säger om sättet och vägen, vikten av att icke söka efter eget tycke, utan se ned i ordet, huru Herren talat.

- C-O Rosenius 1842

© [www.pietisten](http://www.pietisten.com)

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om ditt syfte är att främja Kristi rikets tillväxt.

Texterna får dock inte användas i någon form av försäljning utan tillstånd från [pietisten.com](http://www.pietisten.com).